

द्वसे न कार्मुस्मी चक्रे मान्यस्य मेधा 1, 163, 14. यो वां कात्री परिक्लि-
नामि मेधया 7, 104, 6. प्र मेधा गिरं भरे 5, 42, 13. मेधामभि प्रयासि च 9,
107, 25. अहमिदि पितृर्षारं मेधामृतस्य ज्यमं 8, 6, 10. न बदन्धः कविते-
रो न मेधया धीरतरः AV. 5, 11, 4. 6, 108, 1—5. 19, 40, 2. 3. स्तोत्रुर्मेधा अ-
सूतत VALARH. 4, 9. ऊर्धा भवति पितरेव मेधाः (wo मेधाः zu vermuthen
ist; vgl. 1, 119, 2) RV. 3, 38, 2. तं वेधां मेधया कृन्वमानमधि द्यवि 9, 26,
3. रात्रौ मेधाभैरियते पवमानो मनावधि 63, 16. यं मेधा नोपनमेत् (hierher
oder unter Vergleichung von TS. 5, 2, 6, 4 zu 1.) TS. 3, 4, 6, 5. वाच, म-
नस्, चतुस्, मेधा CAT. Br. 11, 5, 6, 3. मेधा, मनस् VS. 4, 7, 11, 66. 32, 14, 15.
30, 6. TAITT. ĀR. 10, 42. fg. AIT. UP. 5, 2 (प्रज्ञान). नायमात्मा प्रवचनेन
लभ्यो न मेधया न ब्रह्मना श्रुतेन KATHOP. 2, 23 = MURP. UP. 3, 2, 3. अद्वा
मेधा KAUC. 74. Ind. St. 2, 98. PĀR. GRHJ. 2, 6, 10. ÇĀŃKH. GRHJ. 2, 7, 10.
अद्वामेधे und मेधातपसी gaṇa दधिपयश्चादि zu P. 2, 4, 14. तपोमेधान्वित
MBh. 2, 2604. यशोमेधासमन्वित M. 3, 263. JĀĒN. 3, 174. BHAG. 10, 34. अ-
ष्टगुणाश्रया MBh. 3, 1808. 1254. तानि (इन्द्रियाणि) सर्वाणि संधाय मनःप-
ष्ठानि मेधया 12, 9042. यच्च भाषति संतुष्टास्तच्च गृह्णामि मेधया 13, 2172.
17, 90. घर्तावामानुषी HARIV. 4011. मेधायुष्काम सुCR. 2, 160, 3. श्रोत्रस्ते-
जोमेधोष्कृत् 1, 48, 5. स्मृतिमतिमेधाकास्ति 180, 11. मेधामार्दवमासस्वैर्य-
कर 182, 3. वपुर्मेधाबलबुद्धिविबर्धन 378, 17. मेधामिबलशुक्रकृत् VĀGBH.
1, 6, 55. मेधानलकर 60. VARĀH. BRH. S. 68, 22. तेजोबलवर्णमेधासंबर्धन
DAÇAK. in BENF. Chr. 180, 4. Vgl. दुर्मेध, निर्मेध, 2. न्मेध, पुरू, मित, 0,
महमेधा. — 3) die Einsicht personificirt Ind. St. 3, 220, b. MBh. 2, 300.
HARIV. 7740. 9498. 14036. R. GOBR. 2, 25, 26. PĀŃKĀR. 3, 2, 3. als Gattin
Dharma's und Tochter Daksha's MBh. 1, 2378. HARIV. 12432. VP. 34.
BHĀG. P. 4, 1, 49. 51. MĀRK. P. 50, 20. 26. eine Form der Dākshājanī
in Kāçmitra Verz. d. Oxf. H. 39, b, 27. der Sarasvatī WILSON, Sel.
Works 2, 190. — 4) mystische Bez. der Buchstabens ध WEBER, RĀMAT.
UP. 317. fg. — Nach den Comm. a) Gedächtniss (vgl. auch Nir. 3, 19).
b) Einsicht. — c) Opfer. — d) = धन NAIGU. 3, 19; wohl wegen der Ver-
bindung mit सनि (vgl. u. 1.).

मेधाकारं (मे + कार) adj. Geisteskraft oder Einsicht weckend: मे-
धाकारं विद्वस्य प्रसाधनम् (धमिम् RV. 10, 91, 3).

मेधाकृत् (मे + कृत्) adj. dass.; m. eine best Gemüsepflanze, = सित-
वर RĪĀN. im ÇKDr.

मेधाचक्र (मे + चक्र) m. N. pr. eines Fürsten RĪĀN-TAR. 8, 1405.

मेधाजनन (मे + जन्) 1) adj. Einsicht erzeugend: तीर्थवशानुकीर्तन
MBh. 3, 8244. — 2) N. einer Cerimonie und des dazu gehörigen Spruchs,
wodurch bei dem Neugeborenen geistige und leibliche Fähigkeit erzeugt
werden soll, ĀÇV. GRHJ. 1, 13, 2. GOBR. 2, 7, 20. ÇĀŃKH. GRHJ. 1, 24. PĀR.
GRHJ. 1, 16. Verz. d. B. H. No. 321. SAŃSK. K. 149. Ebenso beim Jüng-
ling ĀÇV. GRHJ. 1, 22, 20. 26. KAUC. 10, 37.

मेधाजित् (मे + जित्) m. Boim. Kātjājana's TRIK. 2, 7, 25. H. 832.

मेधातिथिः मेध + अत्) m. 1) N. pr. eines Kāṇva RV. 8, 8, 20. Vorfaser
von RV. 1, 12—23. 8, 1 u. s. w. Dio Legende über denselben Ind. St.
9, 38. fgg. — AV. 4, 20, 6. ÇAT. Br. 3, 3, 4, 18. LĪTJ. 1, 3, 1. PĀŃKĀV. Br. 14, 6,
6. 15, 10, 1. SHADV. Br. 1, 1. HARIV. 1718. VP. 448. 432. BHĀG. P. 9, 20, 7. Va-
ters des Kāṇva MBh. 12, 7593. R. in Verz. d. B. H. 122, 4 (Verz. d. Oxf.
H. 343, a, 30). — MBh. 2, 298. 12, 3990. 9525. BHĀG. P. 4, 19, 10. Verz. d.

Oxf. H. 80, a, 13. 264, a, 5. eines Sohnes des Manu Svājāmbhuva HA-
RIV. 413. eines der 7 Weisen unter Manu Sāvārṇa 467. eines Soh-
nes des Prijavrata VP. 162. 197. BHĀG. P. 5, 1, 25. 34. 20, 25. MĀRK. P.
53, 15. 17. Verz. d. Oxf. H. 60, b, 29. — 2) N. pr. eines Gelehrten HALL
177. eines Scholiasten des Manu Verz. d. B. H. No. 1010. Verz. d. Oxf.
H. 263, a, 1. 270, b, 31. 273, a, No. 647. 277, a, 12. 279, a, 17. 356, a, 23.
— 3) N. pr. eines Flusses MBh. 3, 14230. — 4) Papagai H. v. 194; vgl.
मेधाविन्. — Vgl. श्वोतिर्मधातिथि in den Nachträgen, मेध्यातिथि und
मेधातिथ.

मेधाय् (von मेधा), °वति schnell fassen, — begreifen (श्राश्रयक्ष्णो) gaṇa
काण्डादि zu P. 3, 1, 27.

मेधारूढ (मे + रूढ) m. Boim. Kālidāsa's TRIK. 2, 7, 26.

मेधैवत् (von मेधा) 1) adj. einsichtig, verständig, weise P. 5, 2, 121.
Sch. — 2) °वती f. eine best. Pflanze, = महाश्वोतिष्मती RĪĀN. im ÇKDr.

मेधावर (मे + वर) m. N. pr. eines Mannes KATHĀS. 48, 53.

मेधाविक (wohl von मेधाविन्) n. N. pr. eines heiligen Badeplatzes
MBh. 3, 8197.

मेधाविता (von मेधाविन्) f. Klugheit, Gescheidtheit VARĀH. BRH. 8, 13.

मेधाविन् (von मेधा) 1) adj. mit Geisteskraft ausgerüstet, verständig,
weise P. 5, 2, 121. VOP. 7, 29. NAIGU. 3, 13. TRIK. 3, 1, 7. H. 341. MED. n.
201. HALĀ. 2, 178. याम्पयो भूतकृती मेधां मेधाविनो विदुः AV. 6, 108.
4. VS. 32, 14. ÇAT. Br. 14, 7, 4, 11. PĀR. GRHJ. 2, 4. KAUC. 89. KHĀND. UP.
6, 14, 2. BHAG. 18, 10. MBh. 12, 6524. 9930. R. 4, 4, 4. Spr. 143. 1174. 1539.
2235. 2916. 2987. 4747. MĀLAV. 7, 11 (f.). VARĀH. BRH. S. 68, 36. BRH. 17.
6. Vgl. दुर्मेधाविन्, मेधाव, मेधावक. — 2) m. a) Papagai (vgl. मेधातिथि)
TRIK. 2, 3, 17. H. 1333, Sch. MED. — b) ein beruschendes Getränk RĪĀN.
im ÇRDr. मेधावी vielleicht nur fehlerhaft für माधवी. — c) N. pr. eines
Brahmanen MBh. 12, 6524. 9930. eines Fürsten, Sohnes des Sunaja
(Sutapas) und Vaters des Nṛpaṅgaja (Puraṅgaja), VP. 402. Verz.
d. Oxf. H. 40, b, 16. fg. eines Sohnes des Bhavja und eines nach ihm
benaunten Varsha MĀRK. P. 53, 21. fg. Boim. Vjādis TRIK. 2, 7, 25. —
3) f. °नी Boim. der Gemahlin Brahman's MED.

मेधासूक्त (मे + सूक्त) n. Bez. eines best. Veda-Liedes, wohl das Lied.
aus welchem die Worte in ĀÇV. GRHJ. 1, 13, 2 entlehnt sind, und wel-
ches in den Handschriften zwischen RV. 10, 131 und 132 eingeschoben
ist, Verz. d. Oxf. H. 308, b, No. 144.

मेधि und मेधो s. u. मेधि.

मेधिर (von मेधा), adj. = मेधाविन् P. 5, 2, 109, Vārtt. 3. VOP. 7, 32. fg.
TRIK. 3, 1, 7. Varuṇa RV. 1, 23, 20. Agni 31, 2. 103, 14. 142, 11. 3, 1, 5.
21, 4. श्वोतना ऽस्तेवियु मेधिरः 8, 29, 2. 10, 100, 6. Indra 1, 61, 4. वेदा
विद्यस्य मेधिरः 6, 42, 3. Soma 9, 68, 4. उवाच मे वरुणो मेधिराय त्रिः
सप्त नामाद्या विभर्ति 7, 97, 4. यथाहुवत् मेधिराः 8, 42, 6. मनीषिणो मे-
धिरासो विप्रद्यतः 43, 19. (इति) इन्द्रो वृधामिन्द्र इमेधिरायाम् 10, 89, 10.
4, 11, 7. ÇĀŃKH. ÇR. 3, 18, 16.

मेधिष्ठ und मेधीयस् (von मेधा) adj. superl. und compar. zu मेधाविन्.
1. मैद्य (von मेध) 1) adj. a) saftig, kräftig; frisch, unversehrt: श्रेयं वि-
रुचिन् मेद्यमपह्नमं कृणु जीवतु AV. 5, 29, 13. 18, 4, 51. fg. — b) zum Opfer
geeignet, offerrein; rein so v. a. durch die Berührung, durch den Ge-